

УДК

**КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ
СТАНОВЛЕННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ РЯТУВАЛЬНИКА**

Богданова І.Є., к. ф. н., доцент, завідувач кафедри мовної підготовки,

Кринська Н.В. к. ф. н., доцент, доцент кафедри мовної підготовки

Національний університет цивільного захисту України

Питання соціолінгвістики, зокрема мовна комунікація, принципи моделювання комунікативного акту, функціонування мови в усіх сферах суспільної діяльності є однією з важливих особливостей сучасного й закордонного мовознавства. Стосунки людини зі світом складні й визначаються декількома факторами, серед яких найважливішими є психіка людини й мова.

Культура професійної мови є конкретно-історичним явищем, яке реалізується в повсякденній мовній практиці кожного фахівця. Мовна культура фахівця проявляється в дотриманні норм літературної мови, володінні професійною мовою, умінні висловлюватися правильно й виразно, вміло й за призначенням використовуючи різні стилістичні засоби. Важливу роль у розвитку культури професійної мови відіграє мовне утворення, метою якого є формування професійної комунікативної компетенції індивіда. Мовне утворення не обмежується тільки мовним навчанням, воно передбачає також мовне виховання й формування усвідомленої позитивної мовної поведінки.

«Оволодіння основами будь-якої професії починається із засвоєння певної суми загальних і професійних знань, а також оволодіння основними способами розв'язання професійних завдань», тобто оволодіння мовою професійного спілкування [1].

Процес навчання мові - це формування мовної картини світу, того інваріантного образу світу у свідомості курсантів і студентів, який когнітивно, духовно й соціально буде адекватним реаліям конкретного часу.

Як відомо, особистість сучасного парубка формується переважно засобами мови й мовою, на його лексичному арсеналі, його засобами, і розкривається як

індивідуальність також через мову. Відомий український учений А. А. Потебня (1835-1891) писав: «Языковая индивидуальность выделяет человека как личность, и чем ярче эта личность, тем полнее она отображает языковые качества общества» [2].

Увага багатьох сучасних учених прикута до того, який особливий набір інструментів має відношення до формування комунікативної компетенції й чи є він ефективним [3,4].

В інформаційному суспільстві фахівець повинен уміти швидко сприймати різну форму мовлення, необхідну інформацію, створювати монологи, вести діалоги, керувати системою мовних комунікацій у межах своєї професії.

Важливим фактором, який впливає на становлення й розвиток професійної комунікативної компетенції й сприяє самореалізації фахівця, є креативність особистості. Важко уявити сучасного рятувальника, який не вміє ухвалювати рішення швидко й на високому професійному рівні.

Креативні якості індивіда стійкі й забезпечують творчий стиль його мовної поведінки, продуктивність і унікальність способів і результатів діяльності, а також готовність до творчих конструктивних перетворень у різних сферах життєдіяльності. Такі особистості можуть ламати старі підходи, знаходити унікальні ідеї.

Для ефективної професійної діяльності рятувальника важливі такі креативні здатності особистості: мотив, зацікавленість, творча позиція, емпатія, дивергентне мислення, прогнозування, інтуїція, позитивна «Я - компетенція» тощо.

У зв'язку з цим формування комунікативної компетенції як інструмента до вироблення правил мовної поведінки й становлення позитивного іміджу для успішного фахівця МНС залишається пріоритетним напрямком для наукових досліджень кафедри мовної підготовки Національного університету цивільного захисту України. Для вдосконалення й ефективного вирішення цього завдання в нашому навчальному закладі в 2012 році відкрито центр професійного спілкування.

Сьогодні цей центр є першим і єдиним в Україні комплексом для мовної підготовки фахівців системи МНС. Завдання центру – формування комунікативної компетенції майбутніх фахівців МНС за допомогою як традиційних, так і сучасних інформаційних методик викладання мови як професійної, проведення оцінювання, діагностики й тестування за європейськими стандартами.

Використання інформаційних технологій змінює традиційне уявлення про викладання мови і поліпшує ефективність навчання: інтерактивна дошка, комплекс оперативного контролю знань та інтерактивний планшет дозволяють використовувати весь інструментарій новітніх методик для вивчення мови.

Мовна комунікація – це розгалужена й тонка система володіння мовою, яка вимагає досить активної розумової роботи й дотримання певних правил [5]. Необхідність дотримуватися певних рамок комунікації продиктована вимогами часу. Кожний молодий фахівець повинен прагнути досягти найвищого рівня мовної компетенції, тому що це основа самореалізації, інтелектуально-духовного й професійного росту. Високий рівень знання мови підтримує в людині стан психологічної впевненості, рівноваги, душевного комфорту, сприяє формуванню відповідних психологічних і моральних якостей як необхідних умов їх повсякденної діяльності й поведінки.

Особиста чесність і відповідальність за слово фахівців системи МНС повинна стати частиною їх професіоналізму як, наприклад, у лікарів або вчителів.

Отже, професійна комунікативна компетенція особистості є показником сформованої системи професійних знань, комунікативних умінь і навичок, ціннісних орієнтацій, загальної гуманітарної культури, інтегральних показників культури мовлення, необхідних для якісної професійної діяльності. Вона розвивається на основі всіх знань, досвіду користування не тільки рідною мовою, але й мовами інших народів, а мови в цьому процесі взаємозалежні між собою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кретьова О. Проблема професійного мовлення соціального працівника у контексті його професіоналізму // Актуальні проблеми професійної підготовки фахівців соціальної роботи в Україні і за рубежом. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Ужгород, 2003. С. 85.
2. Потебня А. Мысль и язык. – К., 1993. С. 98.
3. Дорошенко С.І. Основи культури і техніки усного мовлення: Навч. посібник / ХДПУ ім. Г.С.Сковороди – 2002. – 144с.
4. Лисиченко Л.А. Бесіди про рідне слово (слово і його значення). – Харків, ХДПУ, 1993. – 140с.
5. Мацько Л. Українська мова в освітньому просторі: навчальний посібник для студентів-філологів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр». - К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009.
6. The Practice of Public Relations. / Edited by Sam Black. Fourth edition. — Oxford: Butterworth - Heinemann Ltd., 1995. — 186p. __